

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
ДОКУМЕНТАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
МЕНЕДЖМЕНТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ФІЗИКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

28 квітня 2022 року

УДК: 373.5.015.311:331

А 78

Затверджено і рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ (протокол № 5 від 24 травня 2022 р.).

А Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (22-28.04.2022 р.) / упорядники: С.В. Лісова, Ю.В. Фещук, О.А. Герасименко, Н.В. Симонович. Рівне: РДГУ, 2022. 90 с.

До збірника матеріалів увійшли доповіді Всеукраїнської Інтернет-конференції з теми “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки освіти в контексті євроінтеграційних процесів”, яка була проведена 27-28 квітня 2022 року на кафедрі професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ спільно з працівниками Сарненського педагогічного фахового коледжу РДГУ, ВКНЗ “Володимир-Волинський ПК ім. А.Ю. Кримського”, РМЦТУМ Рівненської міської ради, Комунального закладу “РОЦНТТУМ” Рівненської обласної ради.

Матеріали можуть бути корисними науковцям, практичним працівникам, вихователям, вчителям, викладачам та студентам закладів вищої, професійної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Схвалено кафедрою професійної освіти, трудового навчання та технологій Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 24 травня 2022 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей.

© РДГУ, СПК,
РМЦТУМ, 2022

УДК: 373.5.015.31:331(07)

*Олена Іванівна Шурин,
канд. пед. наук, доцент кафедри
професійної освіти, трудового навчання та технологій
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

*Наталія Віталіївна Нікитюк,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Рівненського державного гуманітарного університету,
(м. Рівне, Україна)*

ТВОРЧІ ЗДІБНОСТІ УЧНІВ 10-11-Х КЛАСІВ ТА ЇХ ФОРМУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ»

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Основним завданням закладів загальної середньої освіти є, не тільки те, щоб надати учням знання, компетентності, а й сприяти виявленню, формуванню та розвитку наявних у дітей здібностей. Здатність особистості творчо мислити на основі оперування просторовими образами є однією із найважливіших людських здібностей. Творчість як практична потреба пошуку нових розв'язків у просторі серед об'єктів матеріального світу, в ході свого розвитку стає важливим складником інтелекту людини, слугуючи засобом пізнання усіляких предметів і явищ дійсності, а також є необхідною умовою формування її потенційних здібностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Освітня галузь «Технології» сприяє фізичному та розумовому розвитку учнівської молоді. Діти, які зайняті різними видами праці, стають кмітливішими, винахідливішими. Вони стикаються з різними знаряддями праці, матеріалами, дізнаються, про їх призначення, збагачують свій словниковий запас. Будучи засобом міжнародного спілкування, графічна мова креслення розширює пізнавальні можливості школярів у процесі вивчення предмету «Технології» у 10-11-х класах, збільшуючи діапазон їх світорозуміння. Усе це вказує на гостру необхідність зміцнення й розширення графічної підготовки школярів як бази розвитку творчих здібностей на основі оперування просторовими образами. Начальний матеріал усіх вибіркового модулів предмету «Технології» у 10-11-х класах сприяє формуванню творчих здібностей учнів. На нашу думку, опанування школярами модуля «Креслення» є одним із перевірених і ефективних шляхів

розвитку їх творчих здібностей.

Постановка завдання. Незважаючи на значний внесок учених-методистів у теорію і практику навчання технологій, у методичній науці спектр розвитку творчих здібностей залишається недостатньо вивченим. Мета нашого дослідження: з'ясувати теоретичні основи формування творчих здібностей учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології».

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сучасний стан формування творчих здібностей учнів 10-11-х класів на заняттях предмету «Технології» (модуль «Креслення») показав, що ця робота ведеться недостатньо через такі причини: 1) відсутність сучасних методичних розробок із використання новітніх педагогічних технологій навчання з метою розвитку творчих здібностей учнів; 2) нестача якісної навчальної та навчально-методичної літератури. Також вчителі технологій вказують на брак часу на заняттях для впровадження сучасних методів та технологій навчання.

Навчальний предмет «Технології» покликаний здійснювати індивідуальний розвиток особистості, розкриття її творчого потенціалу через формування ключових та предметних компетентностей; розширювати й систематизувати знання про технології і технологічну діяльність як основний засіб проектної, дизайнерської, творчої, підприємницької та інших видів сучасної діяльності людини [3]. Основою для вивчення будь-якого модуля є проектно-технологічна система навчання, яка ґрунтується на творчій, навчально-пізнавальній та дослідно-пошуковій діяльності старшокласників від творчого задуму до реалізації ідеї у завершений проект.

Тлумачення поняття «здібності» є різноманітними сучасній психолого-педагогічній літературі. Ми розділяємо таке їх розуміння: здібності – індивідуальні психологічні особливості, пов'язані з природними передумовами, і які визначають успішність діяльності [1]. При цьому не заперчуємо, що здібності ґрунтуються, перш за все, на своєрідності психічних процесів, обумовлених відповідними психофізіологічними функціями індивіда.

Творчі (креативні) здібності – це такі особистісні якості, що дозволяють людині по новому поглянути на відомі предмети, явища, побачити в них нові закономірності, зв'язки, по новому уявити бачене, придумати дещо нове, раніше не відоме [1].

На основі аналізу літературних джерел ми виявили, що до компонентів творчих здібностей учнів відносяться: продуктивна увага; образна пам'ять; мимовільна увага; наочно-обране мислення; креативність; інтерес; мотив; вибірковість сприйняття; стійкість уваги; переключення уваги; дивергентне мислення; індивідуальний стиль інтелектуальної діяльності [1].

Одним із шляхів формування творчих здібностей учнів 10-11-х класів на заняттях предмету «Технології» (модуль «Креслення»), на нашу думку,

може бути використання інтерактивних методів [3]. Метод навчання – це система прийомів роботи вчителя і учнів, за допомогою яких досягається засвоєння знань, умінь і навиків, формується світогляд учня і розвиваються його здібності до подальшого самостійного придбання і творчого застосування знань. Проте слід відмітити, що засвоєння навчального матеріалу учнями завжди протікає в їх психічній діяльності і від того, як управлятиме цією діяльністю вчитель, багато в чому залежатиме успіх [2].

Слово – інтерактивний прийшло до нас з англійської і виникло від слова “інтерактив”. “Inter” – це “взаємний”, “act” – діяти. “Інтерактивний” – означає сприяти, взаємодіяти чи знаходитися в режимі бесіди. Діалогу з будь-чим (комп’ютером), чи з будь-ким (людиною). Значить інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія вчителя й учня.

Нами розроблено систему інтерактивних методів для використання на заняттях предмету «Технології» (модуль «Креслення») з метою формування творчих здібностей учнів: «Метод мозкової атаки»; «Круглий стіл»; «Дискусія»; «Ситуаційний аналіз», «Аналіз конкретних ситуацій» та ін.

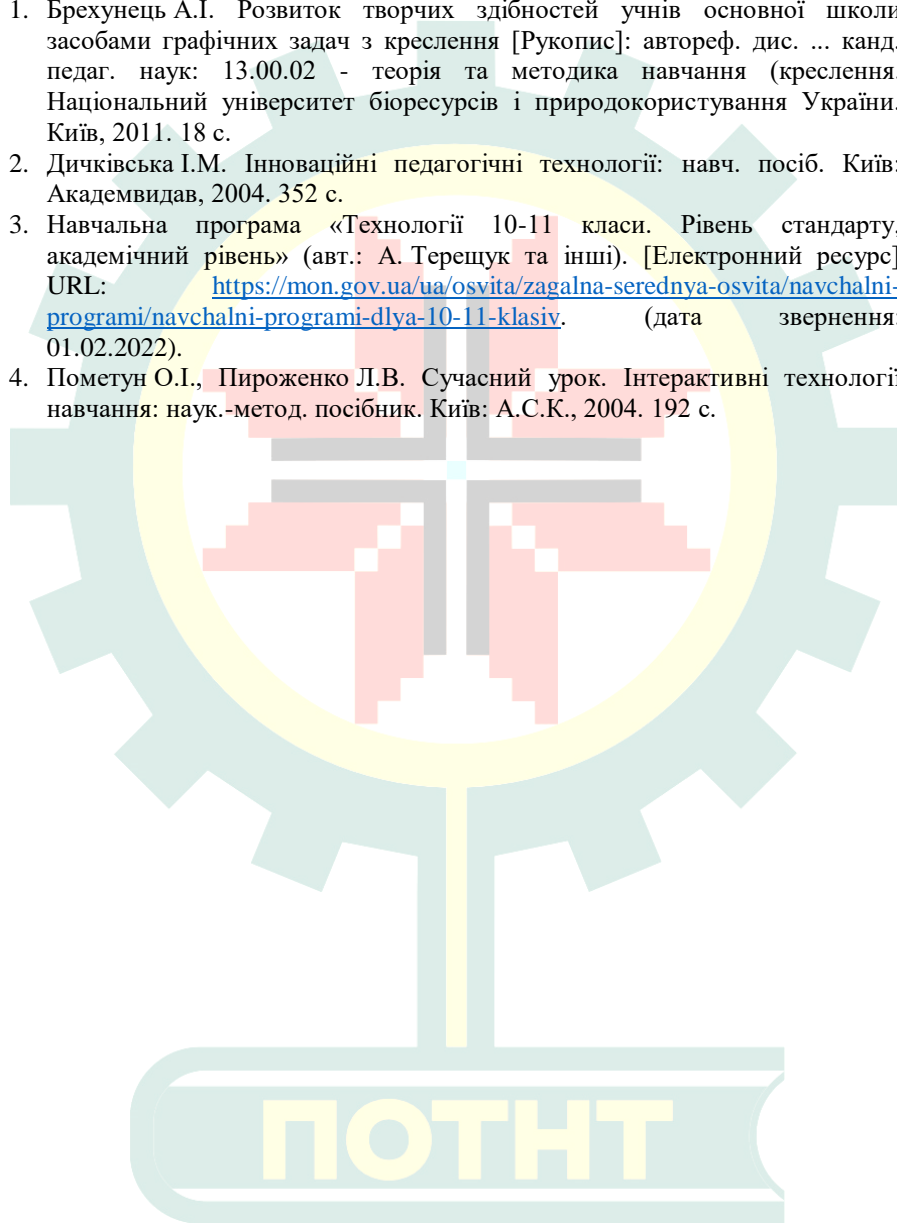
Використання інтерактивних методів дозволяє вирішити наступні навчальні цілі: розвиток аналітичного мислення, застосування аналізу в динаміку; оволодіння практичних навичок роботи з інформацією: вичленовування, структурування й ранжирування по значимості проблем; вироблення управлінських рішень; освоєння сучасних управлінських і соціально-психологічних технологій; розширення комунікативної компетентності; формування здатності вибору оптимальних варіантів ефективної взаємодії з іншими людьми; стимулювання інновації; підвищення мотивації до навчання теорії проблеми [4].

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. У результаті оптимального використання різних інтерактивних методів навчання змінюються позиції вчителя й учнів у навчально-виховному процесі. Із носія готових знань учитель перетворюється в організатора пізнавальної діяльності учнів, а останні стають рівноправними суб’єктами в навчанні. Водночас створюється та реалізується модель творчої особистості, яка не лише володіє навичками спілкування, розуміє процес проектно-технологічної діяльності, а й вміє самостійно працювати над розвитком власного інтелекту, культури й моралі, виявляє свій творчий потенціал, що є основою успішного подальшого професійного становлення особистості.

Перспективи подальшої роботи полягають у розробці методики формування творчих здібностей учнів 10-11-х класів на заняттях предмету «Технології» (модуль «Креслення») з використанням інтерактивних методів та перевірі її ефективності на практиці.

Список використаних джерел:

1. Брехунець А.І. Розвиток творчих здібностей учнів основної школи засобами графічних задач з креслення [Рукопис]: автореф. дис. ... канд. педаг. наук: 13.00.02 - теорія та методика навчання (креслення. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2011. 18 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Навчальна програма «Технології 10-11 класи. Рівень стандарту, академічний рівень» (авт.: А. Терещук та інші). [Електронний ресурс] URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>. (дата звернення: 01.02.2022).
4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник. Київ: А.С.К., 2004. 192 с.

ЗМІСТ

Васильчук Н.В., Солодкий І.П., Івашко П.Г. Застосування модуля САПР АРМ FEM для розрахунку якості токарної обробки.	3
Герасименко О.А. Реалізація та зміст дисципліни «Проектування і дизайн об'єктів готельно-ресторанного господарства» для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.	8
Герасименко О.А., Данилюк І.А. Методика формування декоративно-ужиткових знань та вмінь в учнів старшої школи в процесі профільного навчання.	12
Герасименко О.А., Іващик О.Д. Розвиток естетичних смаків в учнів 10-11 класів в процесі вивчення технологій на традиціях декоративно-ужиткового мистецтва.	17
Дупак Н.В. Аналіз світових тенденцій розвитку професійної освіти у сфері готельно-ресторанного обслуговування.	22
Івашко О.Г. Проведення занять з комп'ютерної графіки студентам інженерно-технічних спеціальностей в умовах дистанційного навчання.	28
Кожар М.М. Інформаційно-цифрові технології у графічній підготовці фахівця галузевого машинобудування.	31
Кулінка Ю.С., Хараджян Н.А. Упровадження елементів робототехніки в зміст курсу «Технології».	35
Лісова С.В. Компетентнісний підхід до професійної підготовки фахівців готельно-ресторанної справи.	39
Мойсеєць К.В. Використання STEAM-проектів при підготовці вчителів трудового навчання та технологій.	45
Павленко В.В., Бірук Н.П. Формування пізнавального інтересу учнів засобами інформаційно-комунікаційних технологій.	49
Саванчук О.А. Формування професійної компетентності вчителя трудового навчання в контексті сучасної освіти.	55
Симонович Н.В. Матеріалознавство у системі професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.	59
Поліщук Н.В., Білковська А.В. Особистісно орієнтований підхід у процесі підготовки майбутнього фахівця.	63
Фещук Ю.В., Боюка Ю.І. Теоретичні основи формування технічного мислення в учнів закладів професійно-технічної освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	69
Фещук Ю.В., Васьковець О.І. Теоретичні основи формування математичної компетентності в учнів 10-11 класів на заняттях технологій засобами сучасної наочності.	72
Шурин О.І. Актуальні питання професійного навчання в умовах воєнного стану.	76
Шурин О.І., Климчук К.Ю. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання.	79
Шурин О.І., Ніктіюк Н.В. Творчі здібності учнів 10-11-х класів та їх формування у процесі вивчення предмету «Технології».	84
Відомості про авторів.	88